

راهنمای واحد درسی مداخلات روان پرستاری خانواده

مدرس / مدرسین: دکتر ابراهیمی و دکتر وحیدی

پیش نیاز یا واحد همزمان: اصول مشاوره در روان پرستاری و اختلالات روانی بزرگسالان و مراقبت های روان پرستاری

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: ۱/۵ واحد نظری و ۰/۵ واحد بالینی مقطع: کارشناسی ارشد روان پرستاری

تعداد جلسات: ۱۳ جلسه دو ساعته نظری و ۸ جلسه ۶ ساعته کارآموزی

تاریخ شروع و پایان جلسات:

زمان برگزاری جلسات در هفته: روزهای سه شنبه از ساعت ۸/۳۰ تا ۱۰/۳۰

مکان برگزاری جلسات حضوری: جلسات نظری کلاس ۹، جلسات کارآموزی طبق برنامه

شده در آن

هدف کلی و معرفی واحد درسی: دانشجوی بتواند خانواده را به عنوان یک نظام باز اجتماعی شناخته و با بکارگیری نظریه های روان درمانی و طی مراحل مشکل گشایی در سطوح مختلف پیشگیری، خانواده را در جهت رفع نیازهای مددجویان و ارتقاء سلامت آنها هدایت نماید.

شرح درس: محتوای درس مبتنی بر آشنایی و بکارگیری مداخلات روان پرستاری در مراقبت از خانواده در دوران های مختلف زندگی با ایجاد رابطه موثر با خانواده در سطوح مختلف پیشگیری است. همچنین کاربرد نظریه های روان درمانی در خانواده و مداخله در بحران در چهارچوب فرایند پرستاری به منظور ایجاد تغییرات لازم در تنش ها و بحران ها و حل تضاد نقش ها که بتواند به عملکرد موثر و ارتقاء سلامت خانواده کمک کند، از دیگر موضوعات مدنظر درس می باشد.

اهداف آموزشی واحد درسی

انتظار می رود دانشجو در پایان درس بتواند:

- خانواده و انواع آن را مقایسه کند.
- خانواده را بعنوان یک نظام اجتماعی شرح دهد.
- بحران و انواع آن را در خانواده تحلیل نماید.
- الگوهای ارتباطی را در خانواده شرح دهد.
- تاریخچه و سیر خانواده درمانی و را مورد نقد قرار دهد.
- نظریه های مختلف خانواده درمانی را مقایسه نماید.
- در محیط اجتماعی نظریه های خانواده درمانی را برای حل مسائل خانواده و مددجویان بکار ببرد.
- جریانات و مسائل مهم خانواده را مثل خشونت، سوء رفتار با همسر و فرزندان، کشمکش و طلاق و... را با توجه به مداخلات پرستاری و با تأکید بر سلامت روان نقد و تحلیل نماید.
- مطالب و نظریه های یادگرفته را در چهارچوب فرایند پرستاری در کار بالینی خود به اجرا بگذارد.

اهداف اختصاصی و رفتاری هر جلسه بطور مجزا در هر جلسه کلاسی ارائه می گردد.

ردیف	عنوان	روش تدریس و تکلیف دانشجو	بودجه بندی سوالات امتحان
۱	معرفی درس، اهداف، انتظارات، تکالیف و نحوه ارزشیابی درس	دکتر ابراهیمی	تعداد سوال نمره
۲	سیر تاریخی خانواده درمانی و مفاهیم پایه در خانواده و خانواده درمانی	جمع بندی استاد و دانشجویان	۱ ۲
۳	نظریه ها و رویکردهای خانواده درمانی (روان پویایی و انتقال نسلی)	جمع بندی استاد و دانشجویان	۱ ۲
۴	نظریه ها و رویکردهای خانواده درمانی (ساختاری و تجربه گرایی)	جمع بندی استاد و دانشجویان	۱ ۲
۵	نظریه ها و رویکردهای خانواده درمانی (ارتباطی و استراتژیک و راهبردی)	جمع بندی استاد و دانشجویان	۱ ۲
۶	نظریه ها و رویکردهای خانواده درمانی (رفتاری و شناختی و رفتاری- شناختی)	جمع بندی استاد و دانشجویان	۱ ۲
۷	مراحل خانواده درمانی و فرایند پرستاری در خانواده درمانی و -سنجش و ارزیابی خانواده	جمع بندی استاد و دانشجویان	۱ ۲

۸		زوج درمانی و اصول و رویکردهای زوج درمانی	جمع بندی استاد و دانشجویان
۹	۱	تنش ها و تعارض و بحران در خانواده و مشاوره و مداخله در آنها	جمع بندی استاد و دانشجویان
۱۰		مشاوره و خانواده درمانی در طلاق و ازدواج مجدد	جمع بندی استاد و دانشجویان
۱۱	۱	مداخلات روان پرستاری در خانواده دارای مددجوی مبتلا به انواع اختلالات روانی	جمع بندی استاد و دانشجویان
۱۲		خشونت و آسیب اجتماعی در خانواده و توانبخشی خانواده و خانواده درمانی (In-home) در مراقبت در منزل	جمع بندی استاد و دانشجویان
۱۳		تشریحی	

شیوه ارائه آموزش

سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی و بحث دانشجویی

تکالیف دانشجویان

- مطالعه قبلی مباحث و حضور فعال در بحث های کلاسی
- انجام و ارائه به موقع تکالیف ارائه شده
- داشتن مطالعه و آمادگی قبلی در مورد مطالب مورد بحث در کلاس برای داشتن امکان بحث گروهی و پرسش و پاسخ
- شرکت در پرسش و پاسخ و بحث کلاسی با استناد به آمادگی و مطالعه قبلی خود
- تبادل مطالعات جدید خود در زمینه درس با همکلاسی های خود

شیوه ارزشیابی دانشجو

قسمت نظری:

- بحث گروهی حداقل در سه موضوع درسی با توجه به عناوین پیشنهادی استاد (۲۰ درصد نمره)
- حضور فعال و منظم در کلاس برای پرسش و پاسخ و بحث گروهی (۲۰ درصد نمره)
- ارزشیابی آخر ترم بشکل امتحان تشریحی از مطالب مورد بحث در کلاس (۵۵ درصد نمره)
- مسئولیت پذیری و انجام و تحویل به موقع وظایف و تکالیف واگذار شده (۵ درصد نمره).

قسمت کارآموزی و بالینی:

- انتخاب حداقل یک خانواده نیازمند یا مشکل دار در جامعه و ارزیابی وضعیت خانواده؛ بررسی و تشخیص مشکلات خانواده و ایجاد تعامل با خانواده در جهت حل مشکلات با بکارگیری یکی از نظریه های خانواده درمانی و حل مشکل در قالب فرایند روان پرستاری در خانواده
- داشتن حداقل ۸ جلسه ۳ ساعته با خانواده برای تکمیل گزارش و لاگ بوگ در دوره با نظارت و هماهنگی استاد
- تهیه و ارائه گزارش جامع در قالب فرایند روان پرستاری و خانواده درمانی از ارزیابی خانواده و تعاملات و مداخلات خود بر روی خانواده در قالب فرایند روان پرستاری و حل مساله (۴۰ درصد نمره).
- تهیه و ارائه کتبی حداقل ۴ کارت تعامل با خانواده در طول دوره کارآموزی با خانواده (۴۰ درصد نمره)
- داشتن تعامل مداوم و منظم با استاد خود در طول کار با خانواده برای دریافت راهنمایی، هدایت و نظارت بر انجام کارآموزی و ارائه به موقع تکالیف (۲۰ درصد نمره) •

حداقل نمره قبولی برای این درس : براساس کوریکولوم

تعداد ساعات مجاز غیبت برای این واحد درسی : طبق آئین نامه های آموزشی مصوب

منابع آموزشی

- ۱- ریوت، مارک و استریت، ادی. خانواده درمانی. ۱۰۰ نکته و ۱۰۰ تکنیک. ترجمه محمدتقی بحرینی، تهران: انتشارات ارجمند.
- ۲- حسینی، سیدمهدی. نظریه ها و فنون خانواده درمانی. انتشارات رشد
- ۳- گلدبرگ ا و گلدبرگ ه. خانواده درمانی. ترجمه حمیدرضا حسین شاهی و همکاران. انتشارات روان
- ۴- دوهرتی ویلیام و مک دانیل س. خانواده درمانی. ترجمه علی نیلوفری. انتشارات ارجمند
- ۵- زهراکار، کیانوش و جعفری، فروغ. مشاوره خانواده (مفاهیم، تاریخچه، فرایند و نظریه ها). نشر ارسباران
- ۶- پاترسون، ج و همکاران. مهارت های پایه در خانواده درمانی. ترجمه علی نیلوفری. انتشارات ارجمند
- ۷- مینوچین. س. خانواده و خانواده درمانی. ترجمه باقر ثنایی. نشر بین الملل
- ۸- مینوچین، سالوادور و فیشمن، اچ. چارلز؛ فنون خانواده درمانی؛ ترجمه فرشاد بهاری و فرح سیا.
- ۹- جی هی لی؛ رواندرمانی خانواده؛ ترجمه دکتر باقر ثنایی.
- ۱۰- بارکر، فیلیپ؛ خانواده درمانی پایه؛ مترجمان محسن دهقانی و زهره دهقانی؛ تهران: انتشارات رشد.
- ۱۱- مک گلدریک، م و همکاران. ژنوگرام: سنجش و مداخله در مشاوره ازدواج و خانواده درمانی. ترجمه فرشاد بهاری. نشر دانژه
- ۱۲- جونز، الف. درمان سیستم های خانواده، ترجمه دکتر فرزین رضایی، انتشارات ارجمند
- ۱۳- دانشپور، م. خانواده درمانی با مسلمانان. ترجمه احمد رضا کیانی و همکاران. انتشارات ارجمند
- ۱۴- سیف. س و شعاع کاظمی م. خانواده درمانی از دیدگاه ستیر. انتشارات پازینه

منابع انگلیسی:

- 1- Friedman MM. Bowden VR. Jones D. Family Nursing: Research, Theory and Practice. Upper Saddle River NJ: Prentice Hall.
- 2- Carr A. Family therapy: Concept, Process and Practice. John Wiley & Sons.
- 3- Keltner NL. Psychiatric Nursing. Elsevier Health Sciences.
- 4- Keogh JE. Psychiatric and mental Health Nursing Demystified. McGraw-Hill Education.
- 5- Kneisl CR and Trigobol TE. Contemporary Psychiatric-mental Health Nursing. Mohr WK Psychiatric-Mental Health Nursing. Philadelphia: Wolters Kluwer, Lippincott Williams & Wilkins.
- 6- Whall Ann L: Family Therapy Theory for Nursing. Appleton-Century-Crofts (Norwalk, Conn.).

منابع آموزشی برای مطالعه بیشتر

از این منابع نمی توان سوال آزمون طرح کرد. این منابع صرفا به منظور تعمیق یادگیری دانشجویان به آنها معرفی می شوند.

فرصت های یادگیری

معرفی فرصتهای احتمالی و فراهم شده توسط اعضای هیئت علمی گروه / دانشگاه / سایر دانشگاهها در طول ترم برای یادگیری بیشتر شامل لیست کارگاهها، وبینارها، کنفرانس ها ، ژورنال کلاب ها و .... به فراگیران

اطلاعات تماس

مدرس / مدرسین دوره (تلفن ، ایمیل و ....):

دکتر ابراهیمی - تلفن ۰۴۱۰۳۴۷۵۱۷۰۹ - e-mail: ebrahimih@tbzmed.ac.ir

کارشناس آموزشی (تلفن ، ایمیل و ....): آقای قربانی - ۳۴۷۹۶۷۷۰-داخلی ۲۱۷

امضای مسئول دفتر توسعه

امضای مدیر گروه

امضای مسئول درس

دانشکده پرستاری و مامایی تبریز

گروه روان پرستاری

چک لیست ارزشیابی عملکرد آموزش بالینی دانشجویان ارشد روان پرستاری

مشخصات دانشجو: نام و نام خانوادگی: شماره دانشجویی: رشته کارشناسی ارشد:

نیمسال تحصیلی دانشجو: نام مرکز و بخش آموزش بالینی:

کد درس: ۱۲					نام درس: مداخلات روان پرستاری خانوادگی و گروهی	عملکرد آموزش بالینی
سطح عملکرد دانشجو					گام های مورد انتظار در عملکرد	مراحل فرایند پرستاری
انجام کامل عمل	انجام نسبتا کامل عمل	انجام ناقص عمل	عدم انجام عمل	۱۰ نمره		
۳ نمره					فراهم نمودن محیط درمانی، آموزشی یا اجتماعی مناسب برای برقراری جلسات گروه درمانی یا خانواده درمانی	بررسی و شناخت عمومی و اختصاصی مددجو
					بررسی و شناخت کافی از محیط انتخابی و اعضای واجد شرایط برای تشکیل گروه یا خانواده	
					بررسی وضعیت مراحل گروه درمانی در گروه انتخابی	
					بررسی وضعیت عوامل درمانی گروه انتخابی	
					بر توانایی ارزیابی مشکلات اعضای گروه یا خانواده با استفاده از تکنیک های مصاحبه	
					بررسی وضعیت اجتماعی، اقتصادی و شغلی خانواده	
					بررسی نیازهای آموزشی و مشاوره ای اعضای خانواده یا گروه انتخابی	
					بررسی وضعیت فعالیتهای روزمره زندگی (ADL) اعضای خانواده	
					بررسی وضعیت مهارتهای اجتماعی (Social Skills) اعضای خانواده	
					بررسی وضعیت چرخه خانواده	
				بررسی الگوهای ارتباطی خانواده یا گروه		
				بررسی بحران های خانواده		
۱ نمره					توانایی تعیین نیازهای مراقبتی، درمانی و آموزشی خانواده یا گروه مبتنی بر بررسی و شناخت انجام شده	شناسایی مشکل و تدوین تشخیص های روان پرستاری
					فهرست نمودن علائم و نشانه های بروز مشکل	
					فهرست نمودن علائم و نشانه های مرتبط با بروز مشکل	
					توانایی تدوین تشخیص های پرستاری مبتنی بر تجزیه و تحلیل داده های بررسی و شناخت	
۲ نمره					توانایی تدوین اهداف مراقبتی مبتنی بر تشخیص های پرستاری	برنامه ریزی
					توانایی تدوین مراقبتهای پرستاری (Nursing Care Plan) مبتنی بر اهداف و تشخیص های پرستاری	
					توانایی ارائه دلایل مستند و علمی برای هر مداخله تخصصی، مراقبت پرستاری و درمانی	
					توانایی اولویت بندی مراقبت های پرستاری و درمانی	
					توانایی برنامه ریزی برای اوقات فراغت خانواده و گروه در منزل (ارائه	

					تکلیف)	
۳ نمره					مشارکت دادن و همکاری لازم در برنامه مراقبت درمانی خانواده و گروه با درمانگر	اجرا
					توانایی کاربرد انواع درمانهای تکمیلی متداول (مثل رفتار شناختی، مداخله در بحران، آرام سازی، ورزش و ...) در حیطه تخصصی خویش در خانواده و گروه با توجه به تشخیص مشکلات و تشخیص های پرستاری در موقعیتهای مناسب برای خانواده و گروه	
					ارائه انجام آموزش های مراقبتی و درمانی به خانواده و گروه	
					ارائه انجام مراقبت از خانواده دچار بحران	
					ارائه نقش رهبر گروه در گروه انتخابی	
					ارائه تدابیر لازم جهت پیشگیری از عوارض داروهای روان پزشکی در اعضای گروه درمانی	
					توانایی بکارگیری رویکردهای افزایش اعتماد به نفس و کاهش ناامیدی برای خانواده و گروه	
					ارائه روشهای پیشگیری از بازگشت مشکل در خانواده و گروه	
۱ نمره					توانایی قضاوت درمورد میزان دستیابی خانواده و گروه به برآیندهای مورد انتظار	ارزشیابی
					توانایی ارزشیابی و قضاوت در مورد عدم دستیابی خانواده و گروه به برآیندهای مورد انتظار	
					توانایی بازبینی و تجدیدنظر در ارائه مراقبتهای پرستاری درمانی در صورت نیاز	
					توانایی ثبت دقیق مداخلات و اقدامات پرستاری و درمانی انجام شده برای خانواده و گروه	
					ارزیابی دقیق کلیه اقدامات پرستاری و درمانی ارائه شده به خانواده و گروه	
					توانایی ارزیابی خانواده و گروه از نظر نتایج خانواده درمانی و گروه درمانی در هر جلسه و در خاتمه ارزشیابی	
					نقاط قوت و ضعف دانشجو	نتایج ارزشیابی
امضاء استاد		نمره نهایی دانشجو (۲۰ نمره)	نمره گزارش کتبی (۱۰ نمره)	نمره کارت های تعامل (۸نمره)	نمره تعامل و نظارت بر عملکرد بالینی دانشجو (۲نمره)	